

Petra Öbergs föreläsning

Från Uppsala:2030s event Fina ord eller handling – Cirkulär ekonomi är mer än återvinning på Scandic Uppsala Nord 8 maj 2026.

Petra Öberg, VD på Fristads:

Jag bär alltid våra kläder, för jag tycker att de är skönast och härligast. Det här tyget som jag har på mig i dag är Fristads-tyg, och det är egentligen det som gjorde att Fristads tog fart för över 100 år sedan. Det är ett FAS-material som vår grundare, Jan Magnusson, utvecklade för att skydda arbetare.

Det man ser är vår vattenstämpel, som fortfarande finns kvar. Det tillverkades i Tollarp och det är fortfarande marknadens starkaste och mest slitstarka bomullsmaterial. Det är ett FAS-material. Om ni tittar på FAS så finns det många nyare material i dag, med mer stretch och allt möjligt, men många av våra kunder väljer fortfarande att gå i vårt FAS-material, för det är så skönt och slitstarkt.

Den här har jag haft i tre år och det syns inte. Jag tror att jag kommer kunna ha den tills jag dör utan att det händer någonting, faktiskt. Det är egentligen meningen med alla våra material, att de ska hålla länge.

Lite om Fristads: Vi är 101 år gamla. Vi firade 100 år och därmed hade vi också den här utställningen på Textilmuseet. Fristads kommer från byn Fristad, som ligger nära Borås. I dag ligger vi fortfarande nära Borås, men i Viared. Vi har flyttat till ett annat ställe, men anknytningen finns fortfarande kvar.

Vi grundades 1925 av Jan Magnusson. I dag omsätter hela Fristadsgruppen drygt två miljarder. Vi finns på plats i 22 länder, framför allt i Europa. Vi har vår egen tillverkning i Ukraina.

Mycket av det vi gör och strävar mot framåt är faktiskt ett arv från vår grundare.

När Jan Magnusson grundade Fristads gjorde han det av innovationslust. Han såg att det inte fanns några arbetskläder. Vi var faktiskt de som tog in arbetskläderna till Sverige, för att vi ville skydda människor.

Han var otroligt nyfiken. Jeans – hur många har ett par jeans hemma? Jag tror att alla här har ett par jeans hemma. Jan Magnusson tog in denim till Sverige. Det är tack vare Fristads som denim kom så tidigt till Sverige. Det tycker jag är en rolig anekdot som de flesta inte vet om. Han var en otroligt nyfiken entreprenör.

Hans vision var att skydda människor. Vi pratar om materialet han tog fram. Våra kläder ska ha hög slitstyrka. De ska vara bekväma och sköna att ha på sig, och de ska vara hållbara.

Det är egentligen den visionen som Jan Magnusson startade med. Det tycker jag är så fascinerande och underbart med Fristads. Det har blivit kvar i alla dessa år. I 101 år har vi haft mycket av det DNA som Jan grundade Fristads på, och det är fortfarande det vi bär med oss.

Jag tror att det också är det som har gjort att Fristads har varit så framgångsrikt i över 100 år. Sedan behöver du ha flexibilitet, du behöver utveckla dig.

När vi jobbar med hållbarhet brukar jag säga: Hållbarhet för oss ligger också i vårt DNA. Det är ingenting som vi precis kom på. På Fristads jobbar alla med hållbarhet.

Det spelar egentligen ingen roll vem ni möter från Fristads, eller var man jobbar i hela vår värdekedja. De kommer att berätta för er hur de jobbar med hållbarhet och hur de bidrar till ett hållbart samhälle, till en hållbar produktion och till ett hållbart företag.

Det tror jag egentligen är nyckeln till hela vår framgång. Det gör också att det bubblar. Det händer så mycket att jag egentligen inte hänger med i allt som sker. Det är för att alla vill, man pratar med varandra och alla har samma mål. Det tror jag är otroligt viktigt.

Det är egentligen det jag skulle vilja skicka med i det vi gör med våra hållbara material och alla lanseringar vi gör: vi tummar aldrig på kvaliteten. Det tycker jag är viktigt. Ibland läser man att det inte går att göra hållbara material med samma slitstyrka. Jo, det gör det. Det är svårare, och därför behöver vi kompetenta människor som vår hållbarhetschef Lisa och hennes team. Men det går absolut.

I höstas lanserade vi en byxa som består av 92 procent textile to textile. Vi pratar om cirkulära lösningar. Vi tar gamla textilier och gör nya byxor av gamla textilier. 92 procent, och de har högre slitstyrka än arbetsbyxorna tidigare. Så jo, det går.

Det är viktigt att ha med sig. Det är möjligt. Vi tummar aldrig på vår kvalitet. Som jag sa ligger det i vårt DNA. Det är grunden till det vi gör.

Fristads har hela tiden jobbat mycket med hållbarhet, och redan 1997 var vi en av de första early adopters som implementerade Öko-Tex. Öko-Tex pratar man fortfarande om. År 1997 började Fristads med Öko-Tex. I dag är 98 procent av vårt sortiment Öko-Tex-certifierat, vilket är fantastiskt bra.

Sedan hade vi en dialog för flera år sedan där vi sa: Hur vet man egentligen att någonting är hållbart? Öko-Tex är bra, men hur vet man att någonting är hållbart?

Det finns bara ett sätt att veta det, och det är att mäta. Du måste mäta, annars kan du inte veta.

Därför lanserade vi för sju år sedan vår första EPD-produkt. Det är en tredjepartscertifierad EPD, där man kan dokumentera och mäta vad som har hänt med plagget från det att det föds till det att det dör, och vilken påverkan plagget har haft genom hela sin livscykel när det gäller koldioxid och vatten.

När man mäter kan man också jämföra. Vi har också gjort en kalkylator, så att det blir lättare för alla att titta. Där kan ni mäta exakt hur mycket vatten och koldioxid ni sparar genom att välja en grön produkt i stället för en äldre version av samma produkt.

Då vet man. Vi lade faktiskt ut på Instagram i dag, hur mycket vatten vi har sparat på alla våra produkter med EPD som vi har sålt. Ni får gärna gå in och titta. Jag kommer inte ihåg siffran, för det var så oändligt mycket.

Det är också det här vi gör till våra kunder. Vi kan visa våra kunder: ert avtryck blir så här om ni tar den här produkten, eller så här mycket bättre om ni väljer den här produkten. Här skickar vi rapporter till våra kunder varje år, så att våra kunder också kan använda de här rapporterna i sina hållbarhetsrapporter och reducera sitt scope 3. Det vet vi alla att det är det svåraste att göra. Det är scope 3 som är svårast att reducera.

Och igen: du måste mäta.

Vi jobbar också med många cirkulära tjänster och lösningar. Vi pratar om cirkularitet. Vi har jobbat med cirkularitet länge i vissa länder. Vi pratar om Holland. Holland är jätteduktiga, och de är duktiga av olika anledningar. De har en lagstiftning som är mycket tuffare än vår. Så de driver hållbarhet och de driver cirkularitet.

Jag tycker att det är fantastiskt, för vi lär oss så mycket av våra kunder i Holland. De kravställer oss. Vi har ett öppet samarbete som jag kan prata om, och det är PostNL i Holland. Det är de som levererar all post i Holland.

Vi har samarbetat med dem länge och de driver också hållbarhet. Där har vi länge haft en cirkulär lösning tillsammans med PostNL där vi samlar in deras produkter. De bär dem, vi har insamlingskärl ute på deras anläggningar, vi samlar in dem och sorterar dem.

Kläder som man kan fortsätta använda tvättar vi, paketerar och säljer igen till en anställd. Kläder som har blivit utburna, där livslängden har gått ut, gör vi nya kläder av. Då strimlar vi ner dem, gör nya fibrer och gör nya kläder av dem.

Det är det vi kallar våra closed loop-kläder, som vi lanserade för ett par år sedan. Kläderna som Peter och Lisa har på sig är delvis gjorda av PostNL-material. Inte till 100 procent, för då får du inte kvaliteten igen.

Om ni går fram och tittar på Peter och Lisa ser ni blåa och orangea prickar i deras kläder. Vi valde att inte färga dem, för vi tycker att det är roligt. Och de är ju från Holland – orange, eller hur? Och blått. Det ni ser är de gamla fibrerna.

Det här ser vi mer och mer: att anställda vill kunna bära sina gamla arbetskläder. Det finns en stolthet i det. Det är någonting vi jobbar jättemycket med, cirkulära lösningar. Vi lärde oss i Holland och nu har vi balanserat det som en global lösning till våra kunder.

I dag har vi många kunder som jobbar med de här cirkulära lösningarna tillsammans med oss. Dels att samla in kläderna, men dels också att återanvända dem. Många kläder tillhör anställda som kanske slutar, och i stället för att de ligger i ett hörn tar vi tillbaka dem. Vi tvättar dem, lägger dem på lager och sedan kan man köpa tillbaka dem.

Så vi gör otroligt mycket på Fristads.

Självklart är vi PFAS-fria. Vi har tagit beslut om att inga nya kläder som går ut ska innehålla PFAS. Jag tror att det är 99 procent nu.

Av de nya plagg som vi erbjuder. Det är jätteviktigt. Titta på era kläder, titta på era regnkläder, titta på era skidkläder. Det är inte bra att ha PFAS mot huden under längre tid. Och det är definitivt inte bra för miljön.

Många gånger hör vi att det är svårt att göra hållbara kläder. Att vi kommer att tulla på slitstyrka och skydd. Nej, det gör vi inte. Vi tummar aldrig på det.

Vi vill gå i bräsch. Vi var där för 100 år sedan, och vi tänker stanna här. Det finns en mängd olika lösningar.

Vi gör en lansering till hösten som vi kallar We made the impossible possible. För vi har alltid hört att det inte går. Vår hållbarhetschef Lisa Rosengren har jobbat på det i säkert tio år. Hon har hittat ett material. Det gäller våra multinormkläder där vi nu kommer ut med en grön kollektion.

Det är möjligt, och vi kommer att fortsätta jobba med det.

Hållbarhetsnätverket [Uppsala:2030](#) är en accelerator för hållbar omställning och erbjuder samtalsarenor med kunskap, inspiration och idéutveckling för ledare och medarbetare som vill ta ansvar för vår framtid. Där får du kreativt lösa utmaningar tillsammans med andra, bygga relationer och samarbeten. Eventen utgår från Uppsala och livesänds så att hela Sverige kan delta i föreläsningar och samtal via Zoom 4 gånger per år.

Transkriberad från inspelning av Mia Ulin mia@ uppsala2030.com

